

Nordland fylkeskommune
Fylkeshuset
8048 BODØ

Trondheim, 12.06.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5994

Saksbehandler:
Egil Postmyr

Oppstart av reguleringsprosess for høsting av tare i et område sør av Vega i Nordland - mulige konsekvenser for sjøfugl

Sjøfugl kan ha overlappende næringssøksområder med områder som høstes med tare er det fare for at tarehøsting vil kunne påvirke sjøfuglenes hekkesuksess negativt. Derfor må næringssøksområdene til aktuelle sjøfuglbestander i området kartlegges for å redusere belastningen mest mulig. Tiltakshaver Fiskeridirektoratet skal for å kunne iverksette en slik forskrift, sørge for at saken er godt nok opplyst. Forskriften er tydelig på at det må sannsynliggjøres at belastningen fra trålingen skal kunne tåles.

Vi viser til brev fra Nordland fylkeskommune datert 27.4.2020 om nylig oppstartet prosess for fastsetting av forskrifter for tarehøsting sør av Vega i Nordland.

Fylkeskommunen skriver at siden Miljødirektoratet er ansvarlig forvaltningsmyndighet for sjøfugl i Norge, imøtekommer fylkeskommunen en dialog om hvordan vi kan fremskaffe kunnskap om mulige konsekvenser av taretråling for hekkende, mytende og overvintrende sjøfuglforekomster i dette området.

Miljødirektoratet er positiv til henvendelsen da sjøfugl er viktig for Nordland og må hensyntas i slike prosesser som dette.

Vi viser til møtet onsdag 20. mai 2020 da dette også var tema. Der møtte Fiskeridirektoratet, Nordland fylkeskommune og Miljødirektoratet. Vi beklager at dette brevet først besvares etter møtet, men der svaret ikke skiller seg fra de vi sa på møtet.

Etter at kråkebollebestandene ble redusert og stortaren kom tilbake, ble det åpnet for prøvehøsting i sørlige deler av Nordland. Miljødirektoratet avga da en uttalelse til Fiskeridirektoratet datert 30.4.2014:

"Konsekvenser for sjøfugl

Vi er positive til undersøkelser i forbindelse med prøvehøstingen, og har med interesse lest rapporten fra 2013. Disse er konsentrert om fiskeundersøkelser som er svært viktige med hensyn til

både rekruttering og leveområde for fisk og dermed betydningen for fiskeriene, og for de store og viktige sjøfuglbestandene i området.

Flere områder er vernet som naturreservater og fuglefredningsområder. Miljødirektoratet leder styringsgruppa for SEAPOP, som er et helhetlig og langsiktig overvåkings- og kartleggingsprogram for norske sjøfugler. Prøvehøstingens potensielle konsekvenser for sjøfugl bør tas inn i undersøkelsene, koordineres med arbeidet som gjøres i området og slik at det ikke forstyrrer lange pågående overvåkingsserier. Sklinna er av verdens største toppskarvkolonier, der Norsk institutt for naturforskning (NINA) har gjort ornitologiske undersøkelser siden 2007."

Og siden 12.5.2015 der vi bl.a. sa følgende til søknad om tillatelse, til Fiskeridirektoratet:

"For områder under vann mener vi at undersøkelsene fra Havforskningsinstituttet synes å være tilfredsstillende for å kunne avdekke konsekvenser etter tråling sammenholdt med referanseområdene. For å kunne vurdere bærekraftig høsting må undersøkelsene imidlertid suppleres med undersøkelser som omfatter sjøfugl. ...

På bakgrunn av dette mener Miljødirektoratet at NINA som er ansvarlig for å gjennomføre SEAPOP-programmet, bør kobles inn på linje med HI og inngå et samarbeid for å få en helhetlig miljøundersøkelse hvor man som også undersøker mulige konsekvenser for hekkende sjøfuglforekomster i området. Det som bør være aktuelt her er hvordan skarveartene bruker områdene der det skal høstes tare. Undersøkelser fra Sklinna (med GPS loggere) har vist at toppskarvene har en preferanse for tareskogsområder, men at de viser liten fleksibilitet mht valg av beiteområder. De foretrekker å beite i områder de er kjent. Dersom det er overlapp av høstingsområdet og sjøfuglenes næringsøksområde vil det i praksis bety habitattap for de gjeldende artene. Trålingen kan i seg selv kunne forstyrre forskningsarbeid i dette området, og dette må koordineres med NINA."

Vi kan i ettertid konkludere med at en slik helhetlig miljøundersøkelse ikke er gjort.

Vi gav også en uttalelse knyttet til samme sak om Vegaøyan verdensarvområde, datert 27.1.2015: der vi bla. skrev:

"Miljødirektoratet vil i lys av henvendelsen fra Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv be Fiskeridirektoratet om å bidra til at hensynet til verdensarvverdiene vektlegges i videre aktivitet. For å redusere risiko og evt. utilsiktet negativ effekt på verdier som er avgjørende for å opprettholde verdensarvstatusen, henstiller vi om at videre prøvehøsting skjer utenfor grensene til verdensarvområdet."

På møtet den 20.5.2020 ble vi utfordret på om det kunne være andre områder enn de områdene som er vernet etter naturmangfoldloven, som ikke burde tråles. Vi besvarte dette med at vi ikke hadde tilstrekkelig kunnskap til å si dette.

Dersom teist og skarv i dette området i alt vesentlig grad beiter i verneområdene, så kan områdene utenfor antagelig greit innlemmes i trålbare felt etter forskriften. Dersom de faktisk beiter *utenfor* verneområdene, er det behov for at det ikke åpnes for taretråling i de mest besøkte områdene.

Det ble antydnet at dette medførte nye verneområder, men det er ikke det tilfellet. Tareforskriften sier følgende i § 5, andre ledd;

"Fiskeridirektoratet kan, i samråd med Miljødirektoratet, åpne for høsting av tang og tare for inntil 5 år av gangen dersom det er sannsynlig at ressursen og økosystemet i området kan tåle den belastningen høstingen innebærer."

Forskriften er dermed tydelig på at det må sannsynliggjøres at belastningen fra trålingen tåles. Når det gjelder de store, men nedadgående sjøfuglbestandene i området har Miljødirektoratet pr. dato ikke data eller kunnskap som kan bekrefte eller avkrefte belastningen i dette området. Og vi vet fra Sklinna litt lenger sør, at toppskarv har overlappende næringssøksområder med områder som høstes med tare er det fare for at tarehøsting vil kunne påvirke sjøfuglenes hekkesuksess negativt. Derfor må næringssøksområdene til aktuelle sjøfuglbestander i området kartlegges for å redusere belastningen mest mulig.

Tiltakshaver, her Fiskeridirektoratet, skal for å kunne iverksette en slik forskrift sørge for at saken er godt nok opplyst. Det heter i forvaltningslovens kap. 7 om forskrifter og § 37 at:

"Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes."

Vi viser til at NVE tok dette ansvaret da de skulle utrede norskekysten for aktuelle områder for offshore vindkraft. De bidro de med midler for å kartlegge sjøfuglenes næringssøksområder der det var potensiell konflikt mellom vindkraftanlegg og sjøfugl.

Miljødirektoratet benytter betydelige midler knyttet den nasjonale bestandsovervåkingen av sjøfugl. Der det er behov for ytterligere kunnskap lokalt er det tiltakshaver som må igangsette dette. Det er likevel ikke mulig i dag å ha eller gi alle detaljerte data for hele kysten over hvilke områder som beites av f. eks. de tareskogs-avhengige artene teist og skarv. SEAPOP er det nasjonale overvåkingsprogrammet. I det ligger det ingen forventning om å ha kunnskap om alle lokale bestander av sjøfugl. Fylkesmannen kan supplere, men selv de vil ofte ha begrenset kunnskap og fortrinnsvis vil det dreie seg om verneområder med sjøfugl som verneformål.

Skal man høste forsvarlig etter forskriften kreves det mer kunnskap fra de områdene taretrålingen er aktuell. Etter kontakt med NINA om dette vet vi at fuglene kan utstyres med GPS- og dykkloggere og videokamera, slik at det skal kunne la seg gjøre å fastslå hvilke områder de benytter til matsøk.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kari Holden
seksjonsleder

Egil Postmyr
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fiskeridirektoratet

Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Fylkesmannen i Nordland